

ХЪУСАЙН ШОВХАЛОВ

---

*ХЪИЖАБ
1ИБАДАТ ДУ*

Хъусайн Шовхалов

ХЫИЖАБ 1ИБАДАТ ДУ

http://www.litres.ru/pages/biblio_book/?art=63422118

ISBN 9785005185662

Аннотация

– Хыижаб фарз ду— Хыижаб дохар деза 1ибадат ду— Хыижаб лаладарн йоккха ял ю— Зударий беза хилар— Зударийн сий дар— Хижаб лела цадарн бахъан— Бусалба дино зудчун дина сий— Хыижабан нийса куц

Содержание

ДЕШХЪАЛХЕ	5
БУСУЛБА ДИНАС	8
БУСУЛБА ДИН ДАЛЛЕ	10
БУСАЛБА ДИНО ЗУДЧУЪН	12
1-НЕНАН МУЪТ1АХЪ ХИЛАР	13
2-НАНА ДЕЛЛАЪ КХУЗЗА	15
3-ЙО1аРИЙ БАЙА МЕГАШ	17
Конец ознакомительного фрагмента.	19

ХЫИЖАБ 1ИБАДАТ ДУ

Хъусайн Шовхалов

© Хъусайн Шовхалов, 2020

ISBN 978-5-0051-8566-2

Создано в интеллектуальной издательской системе Ridero

ДЕШХЪАЛХЕ

Бисмиллах I иррохъмарниррохъийм

Хастам бу Аллах I ана I аламаш кхиош кхобуш волучу, Делера салават а, маршалла а хуьлда Цуьнан пайхамарин Мухъаммадан а, цуьнан охI лана а, асхъабашна а, цара лелийнарг леладеш церан некъа тIехъ мел волучу бусулбачу стагна а.

Боккъалаъ, уггаре бакъ долу къамел Сийлахъ-Везачу Аллах I ан жайна (къуръан) ду, уггаре дика нийсо Мухъаммадан нийсо ю, уггаре вуо белхаш динехъ юкъ дехнарш ду, динехъ юкъ мел деккхина хIума бидIат ду, тIкъа массо бидIат тиллам бу, тIкъа массо тиллам жожжахат чохъ хира болуш бу.

Лараме бусулба йиша!

ХIара жайна хъуна яз деш ду ас, Дала хъуна тIедиллина долу хижабах нийса кхетам хъуна бовзийтархъам. Тахана дуккху бусалба йижаршна хьижаб цхъан баланах тера хета, Дала цхъа хал дина тIедиллина хIума санна. Цундела, бусулба зудчо иза ца леладарн бахъана ду, шена цунаха цхъа гатто хуьллу моттар, *«ша цхъан халачу хIуманна къел тоьтту моттар, ша дуьненах къайла йоккху моттар, ша „модах“ юкъах йоккха моттар, ша „къан беллачу зударех“ дIата-рош ю моттар, ша шена атта долучу кепара лела ца юьту*

моттар», иштта кхидолучу а бахъанашна вайна хозийтучу т1е ца духу цо иза.

Тахан ламаз ца дечу зудчуьнга ламаз де аьлча, цхъана зудчуьн иза харца хетар дуй? Тахан марха ца кхобучу йо1е марха кхаба аьлча, иза цхъана йо1ан харц хетар дуй? Я кхидолу бусулба динехь дойзуш долу х1ума де аьлча, цхъана йо1ас бехк буьллура буй иза де бохучунна?

Цу хаттарийн жоп: Цунна цхъана а йо1ас бехк буьллура бац, я ламаз де аьлча а, я марх кхаб аьлча а, я кхидолу вайна дойзуш долу бусулба динера х1ума шега де аьлча а.

Х1унда ца буьллу цара цунна бехк? Дера ца буьллу цо де бохург бусулба динера х1ума долун дера, цо де бохург Дала бохург долун дера, цо де бохург Далла 1ибадат де бохург долун дера!!

Цундела, Дала т1едехкина кхи долу 1ибадаташ санна хьижаб а 1ибадат дуй вай йижаршна а, nanoшна а довзийтархъам яздо аса х1ара жайна.

Х1аь, дера дуй хьижаб бусалба динехь зудчуьн доккха 1ибадат! Х1аь, ю дер, Делан дуьхъа хижаб доьхнарг Далла 1ибадат деш, цо и хьижаб лела маьл до!!

Цундела, цхъа а тайпа гатто еш х1ума хъуна хъайна т1едиллина моттара хъуна ниц1къ бархъам, хало ярхъам, нийса дац хъан, х1ан-х1а, иштта дац иза, эзарза иштта дац иза!!

Дала хьижаб хъуна т1едиллина хьо Шена кхиь ч1ог1а гер-

га яийтархьам, хьобга ялсман атта яккхийтархьам, хьо хь-
айн духарца Шена 1ибадат деш хилийтархьам, иштта кхиа
дуккху пайданашна дуьненахь а, эхаратехь а хьуна хира болу
Дала т1едиллина хьуна хьижаб леладар.

Цундела, фарз духар зударшна т1едиллина декхар хилар
билгал а деш, хьижабан т1екхоьллина х1уманаш юх а тухуш,
цунах нийсох дерг хьуна билгалла а деш, хьижаб доьхча хь-
уна хуьлу ял йовза а йовзуйтуш, фарз духарца хьо д1акьо-
влаелча хьо дезчу 1ибадатехь хилар билгалла а деш, х1ара
жайна яздо ас хьуна, х1ай сайн лараме бусалба йиша!

Дала бусалбачу наношна а, йижаршна а пайде дойла х1ара
жайна, хьижаб дохаз йолучунна иза т1едохар кхунаха бахьан
а дойла, хьижаб доьхначунна кхунаха кхаь а бойла, иза ле-
ладарн т1ехь г1о а дойла, и массо х1ума кхочуш дан ниц1кь
болуш вукх Сийлахь-Лекха Дела.

Шовхал Сайд-Селиман Хьусайн

7.10.2018 ш.

БУСУЛБА ДИНАС ЗУДЧУН ДИНА 1УНАЛ

Хийлаза зударшка бусалба динехъ царна т1ехъ дерг хъах-дича, цара олуш хезна суна «*И дин тхуни бен доссина дац те*»? Цунна бахъан цхъаъ ду, даиманна зударша дан дезарг дуьйцу божарша, церан декхарш дуьйцуцара, амма дино церан хъакъ даздеш хъахийнарг ца дуьйцу царна, я дуьйцу, делахъаъ, вукхуьнца дуьстийча, х1ордан чуьра т1адам бара-мехъ санна хуьлу иза.

Цундела, зударшна х1ара дин дазделла, кху динан белхаш базбелла, «*иеш бен Дала х1умма хъахъа цадина те цу къуръ-ан чохъ*» – аларан т1е бахкина.

Делахъ а, иза иштта дац, бусулба зударий Дала Шен динехъ дукха ч1ог1а базбина, лерина бийцина бу. Зударшна, бусалба динехъ шех лаьцна дерг довзахъара, ма боккха кхаъ хира бара царна цунах! Ма цец боьвра бара уьш! Ма ч1ог1а лаьрра шаьш Дала аьлла дага дохур дара царна! Иштта и хьи-жаб а леладарн дазалла царна хиъча, самукъа а долуш леладийра дара цара из.

Цундела, бусалба дин далле зудчуьнна хадош хилла мах-хи, бусалба дин деача, цо зудчуьн хадийн маххи хъахора бу

ас, бусалбачу наношна а, йижаршна а Дала шайн мел лакхара
мах хади́на довзу́йтуш.

БУСУЛБА ДИН ДАЛЛЕ ЗУДЧУН ХИЛЛА МАХ

Зуда даиманна г1ийлачу хьолехь латтош хилла цхьадолучу къаьмнаш. Дуккху къаьмнашна юккъахь зудчуьн лакхар мах хадош ца хилла. Иза цхьа́ а хьакъ доцуш, зуламан бухахь латтош хилла. Масала:

– Цхьадолучу къаьмнашна юккъахь зудчуьнна х1усам да велча, воккхox волучу к1ента бакъо хуьлуша хилла шен на-на шена яла ян, кхечуьнга иза маре ца йохуьйтуш. Я ша яла ца яхь, кхечуьнга маре ца яхийта бакъо хилла цуьнан. Амма Дала хьарам дира иза дериге. Дала боху къурьан чохь:

<<(Дала) шуна хьарам бина шун наной (бала ба)¹>>»

– Гергара цхьаь д1аваьлча, цо т1ехь битинчу бахамах зудчун а, беран а луш ца хилла. Иза а Дала хьарам дина д1а-даьккхира. Дала билгал дира зудчун а, беран а дог1у ирсан² дакъа, иза царна д1адалар т1еа диллира нахан. Дала боху къурьан чохь:

<<Дас нанас а, уллера гергарчара а т1ехьдитинчух ирс дог1у божаршна а, иштта зударшна а, т1ехьдит-

---

¹ – Ниса́ь, аят: 23.

² – Наследство.

**нарг къезиг далахъ а, я дукх далахъа а, фарз хъакъ ду
иза (х1оранне)>>³»**

– Бусулба дин далле стаго шен зуда шена маъл лаъа юьту-
ша а хилла, юх ялош а хилла. Цундела, зуда цу стагах маърша
яълла д1аяха йиш йолуш ца хилла.

Амма бусалба дино зуда кхузза йита бен ца магийра. Кхуз-
за йитинчул т1ехъа зуда стега долара йолуш хилар билгалла
дира къръан чохъ. Иза зудчух къринхетам беш, цуьнан хъакъ
лар дар дара.

Иштта Дала зудчуьн т1ера зулам д1аойбуш, зудчуьнца ди-
на 1уналла ду х1ара Шен сийлахъчу шарий1атехъ. Къемат де
даллац хир долуш ду и 1уналла зударшна. Йоккха башхалла
го вайна бусулба дино зудчун беш болучу лараманни, адамо
юкъа дехначу низамаш зудчунна беш болучу лараманни юк-
къахъ.

Цундела, зудчуьн ларам барх а, цуьнан 1унал дарх а ду
Дала цунна т1е фарз дина хьижаб т1едиллар.

---

³ – Нисаъ, аят: 7.

БУСАЛБА ДИНО ЗУДЧУЪН ХАДИНА ЛАКХАРА МАХ

Дала Шен 1унал ца деш цхъа а х1ума дитина дац, къаь-
стана Дала 1унал диначарех бу зударий, церан лаккхара мах
а хадош Шен шарий1атехь хъехийна Цо уыш.

Уыш Дала д1атесна битина бац Шен шарий1атехь, мелла
а церан сий даздеш, церан ларам лакхабоккхуш, царех 1унал
деш уыш дуккха хъеха бина Сийлахь-Везчу Дала а, Пайхама-
ро а (Делера салават а, маршалла а хуълда цунна).

Цундела, Сийлахь-Везачу Дала зудчун хадиана лакхара
мах а, цуьнца хила деза 1уналла а билгалла дийра ду ас т1е-
дог1учу дакъошкахь.

1-НЕНАН МУЪТ1АХЪ ХИЛАР

Хан заманца зудчун нана хилар яздина Дала, цундела, цуь-нан 1унал деш, Делан пайхамаро (Делера салават а, маршал-ла хуьлда цунна) аьлла: **«Боккъалаъ, Аллах1ас хьарам дина шуна, наношна муьт1ахъ ца хилар»**⁴

Пайхамарс (Делера салават а, маршалла а хуьлда цунна) шен къамелехъ еккъа нана бен хьаха ца ярн бахъана, нана г1ийла хилар, доьзал цунна муьт1ара атта болуш хилар, иза цунаха оза балар къезиг хилар ду. Цунделла, цунаха алсам 1уналла деш, Дала Шен пайхамарига (Делера салават а, маршалла хуьлда цунна) къаьстина хьахяйтина нана.

Ненан муьт1ахъ хиларха йобзна Сийлахь-Везачу Дала ялсаман. Пайхамарс (Делера салават а, маршала а хуьлда цунна) аьлла:

«Ялсман нена когашкахъ ю⁵».

Ахъ ойла яхъ, х1ай сан бусалба йиша, нана, ма доккха х1ума ду из. Ялсаман хьан когашкахъ яр. Кхи х1ун тоьшалла оьшу хьуна Дала хьо язъярн т1ехъ?!

---

⁴ – Бухарий, 5975.

⁵ – Насаий, Ибн Мажах1.

Кхи х1ун доккха дазалла хира ду хьуна, Дала Шен ялсаман хьан когашка йиллал?!

Цо гойту, Аллах1а маъл ч1ог1а 1уналла дина хьоьца.

2-НАНА ДЕЛЛАЪ КХУЗЗА ЕЗА ХИЛАР

Нана делаъ кхузза язъйна Сийлахъ-Везчу Дала, цунаха кхузза ч1ог1а 1уналла деш.

Цхъан дийнахъ пайхамарна (Делера салават а, маршалла а хуьлда цунна) цхъа стаг т1е веара, цо хаьттира пайхамарига:

– «Х1ай Аллах1ан элча, нахах со шена накъост хила уггаре ч1ог1а т1ехъ хъакъ дерг мила ву?». Пайхамарс (Делера салават а, маршалла а хуьлда цунна) жоп делира: «Хъан нана ю». Цулт1ехъа цу стага шоллаг1а а хаьттира: «Цулт1ехъ мила ву»? Пайхамарс (Делера салават а, маршалла ахуьлда цунна) элира: «Хъан нана ю». Цулт1ехъа цу стага кхоозлаг1а а хаьттира: «Цулт1ехъ мила ву»? Пайхамарс (Делера салават а, маршалла а хуьлда цунна) элира: «Хъан нана ю». Цулт1ехъа цу стага диолаг1а хаьттира: «Цулт1ехъ мила ву»? Пайхамарс (Делера салават а, маршалла а хуьлда цунна) элира: «Хъан да ву⁶»

Гой хъуна, х1ай лараме нана, х1ай лараме бусулба йиша, ма яз йинакх хьо Делан элчано (Делера салават а, маршал-

---

⁶ – Бухарий, 5971.

ла а хуьлда цунна), дех диначуллаь кхузза сов Дала 1уналла
дина хьобца!!

Цундела, ненан сий дукха ч1ог1а дан дезаш ду. Цуьнца
ларам алсам хила безаш бу.

3-ЙО1аРИЙ БАЙА МЕГАШ ЦА ХИЛАР

Хьалха 1аьрбойн 1адат хилла зудчо стагна йо1 йича, дена т1е эхь деъна лоруша хилла. Иза шена хиъча, да юхь т1ехь 1аржалой, г1айг1ане а вужий, нахан гучу вала эхь хеташ леч1къаш лелаш хилла.

Сийлахь-Везчу Дала боху къуръан чохь:

<<Царах цхъанна йо1 хилла аьлла цуьнга кхаъ баьккхича, юхь 1аржало цуьнан, ч1ог1а обг1аз вахна а волуш. Хьулбо цо нахах шега баьккхинчу кхаах хилла болу цатам. Ша сийсаз ваьлла а хеташ дийна юьтура ю цо иза, я лаьттах юллур ю те, ма вуо х1ума дукх цара деш дерг (и лаьттах йолларца)⁷>>.

Иштта ирча кхаъ хеташ хилла цунна шинга баьккхинач.

Царна йо1 иштта ч1ог1а ца езарн бахаьан хилла иза т1а-ман пайде ца хилар, мостаг1 юх тоха цуьнан ниц1къ ца хилар, божарий санна къа а хьобгуш цо риц1къ доккхуш ца хилар, цунна даиман харж ян езаш хилар. Цундела, цунах зе хилар бен пайда бац аьлла, йо1а йийна д1аяккхалла бен мах хадош хилла цара цуьнан.

---

⁷ – Нахьл, аят: 58—59.

Цундела, и эхъ шайна т1ера д1а даккхархьам, дас шен йо1 дуьненчу ма яьлlexь, иза дийна йолушехь лаьттаха юллуша хила, я цуьнан ши-кхо шо кхьачча юьш хила.

Иза ч1ог1а ирча 1адат хилла церан, цхьанний кепара Сийлахь-везчу Дала дуьтура доцуш. Цундела, Сийлахь-Везчу Дала Ислам дин досса дола дича, Цо хьарам дира йо1арий бойар.

Сийлахь-Везчу Дала кьурбан чохь аьлла, кьемат дийнахь Ша цара йийначу йо1е хоттург хилар:

«Кьемат де хоьттича дийна йолуш лаьттах йоьл-линчу йо1е Дала хоттура ду, х1у кьа бахьаан долуш йийра цара хьо?

Конец ознакомительного фрагмента.

Текст предоставлен ООО «ЛитРес».

Прочитайте эту книгу целиком, [купив полную легальную версию](#) на ЛитРес.

Безопасно оплатить книгу можно банковской картой Visa, MasterCard, Maestro, со счета мобильного телефона, с платежного терминала, в салоне МТС или Связной, через PayPal, WebMoney, Яндекс.Деньги, QIWI Кошелек, бонусными картами или другим удобным Вам способом.